

תוכן עניינים

1	תקציר
2	פרק א: שונות תרבותית ומערכת אכיפת החוק
8	פרק ב: אכיפת חוק במסגרת קבוצות מיעוטים בישראל
10	פרק ג: אלימות במשפחה
12	פרק ד: אלימות במשפחה בקרב מיעוטים
17	פרק ה: מתודולוגיה
19	פרק ו: תוצאות
22	פרק ז: דיון
25	ביבליוגרפיה

פרק א: שונות תרבותית ומערכת אכיפת החוק

מחקר בתחום הקרימינולוגיה עוסק כבר שנים רבות בקשר בין מאפיינים תרבותיים של בני אדם, לבין מערכת אכיפת החוק (Cochran & Warren, 2012). מחקרים מצביעים על כך כי אנשים בעלי רקע תרבותי שונה מהאוכלוסייה המקומית, כגון אפרו אמריקאים והיספאנים בארצות הברית הם בעלי רמת ביטחון נמוכה יותר במערכת החוק מאשר האוכלוסייה הלבנה (Cochran & Warren, 2012). באופן דומה, מחקרים מראים כי הביטחון במערכת החוק ובמשטרה הינו נמוך יותר בקרב מיעוטים מאשר בקרב האוכלוסייה הכללית (Wortley & Owusu-Bempah, 2009 בתוך Ben-Porat, Yuval, & Mizrahi, 2012). חוקרים מאמינים כי חלק מחוסר האמון נובע מההפליה שיש למיעוטים בכל הנוגע למערכת אכיפת החוק (Cochran & Warren, 2012) כאשר "אפיון גזעי" (Racial profiling) מתאר את תשומת לב המוגברת מצד רשות אכיפת החוק כלפי אזרחים על בסיס הרקע התרבותי השונה שלהם (Chan, 2011). אפיון גזעי הוא מונח אשר הפך לבעל משמעות רבה במחקר ובשיח הציבורי (Cochran & Warren, 2012).

מחקרים מוצאים כי יש קשר בין משתני תרבות לבין האופן בו פועלת מערכת אכיפת החוק. כך למשל, בדנמרק נמצא כי מבחינה סטטיסטית, פרופורציות העונשים בקרב צאצאי המהגרים גבוהה (4.7%) ביחס לאנשים ממוצא דני (3.3%) (Holmberg & Kyvsgaard, 2003 בתוך Gabbidon, 2015). אחת השאלות העולות מנתונים כגון אלו היא האם מאפיינים סוציו דמוגרפיים עשויים להסביר הבדל זה? כלומר, ידוע כי קיים קשר בין גיל, מצב סוצי-אקונומי ומשתנים נוספים לסיכויי פשיעה. בהינתן קשר זה, ייתכן והבדלים במשתנים אלו עשויים להסביר את ההבדל בפרופורציית העונשים בין צאצאי מהגרים לבין אנשים ממוצא דני (Holmberg & Kyvsgaard, 2003 בתוך Gabbidon, 2015). יחד עם זאת, כאשר החוקרים שלטו מבחינה סטטיסטית במשתני הרקע, ההבדל לא נעלם, דבר אשר עשוי להצביע על הפליה במערכת אכיפת החוק (Holmberg & Kyvsgaard, 2003 בתוך Gabbidon, 2015).

השכיחות הגבוהה יותר בקרב אנשים מתרבות אחרת עשויה לנבוע ממקורות שונים, אחד מהם הוא העובדה כי הם עשויים להיתפס במהלך ביצוע עבירה בהסתברות גבוהה יותר. הרעיון העומד בבסיס סברה זו הוא כי

אנשים שונים תרבותית מפגינים מאפיינים אשר גורמים להם להיות בולטים יותר במרחב הציבורי, ולכן למשך יותר קשב לעצמם. הדבר בתורו הופך את הסיכוי שלהם להיתפס בביצוע עבירה, לגדול יותר (Holmberg & Kyvsgaard, 2003 בתוך Gabbidon, 2015). כך למשל, בשני מחקרים נורבגיים, נמצא כי 17% מכל המעצרים בשנת 1998 היו של אנשים מרקע של תרבות אחרת (Haslund, 1999) תוך (Gabbidon, 2015). הממצאים הללו עשויים להצביע על כך כי אנשים בעלי רקע תרבותי שונה מושכים תשומת לב לא פרופורציונאלית מהמשטרה אך זה גם יכול להצביע על כך כי אנשים מרקע תרבותי שונה מבצעים יותר פשעים.

מחקרים מצאו כי בבריטניה, המעצרים והחיפושים אותם עורכים השוטרים הם בעלי מרכיב גזעני (Ashworth & Redmayne, 2010). באופן דומה, מחקר שעשה סקירה רחבה על מעצרים וחיפושים בבריטניה, הגיע למסקנה כי למיעוטים יש סיכוי לא פרופורציונלי להיעצר ולעבור חיפוש על ידי שוטרים, דבר אשר הוביל לשיח רחב אודות הגזענות אפשרית במערכת אכיפת החוק הבריטית (Ashworth & Redmayne, 2010).

מחקר אשר עוסק בהשפעה אפשרית של גזע ואתניות על החלטות של חבר המושבעים מתבסס בדרך כלל על שתי אסטרטגיות עיקריות: מחקר בו נבדקים מהווים מעין "חבר מושבעים" אשר קוראים על סיטואציה או צופית בסיטואציה של בית משפט בו מופעלת מניפולציה על גזע ואתניות של הנאשם כאשר כל שאר המשתתפים מוחזקים קבוע. לאחר צפייה ב"משפט", חבר המושבעים מתבקשים לתת "גזר דין" כאשר החוקרים משווים את גזר הדין בין נאשם ממוצא אתני אחד למוצא אתני אחר. אסטרטגיה נוספת היא לבחון ארכיבים אשר כוללים אנליזה של מקרים אמיתיים. החוקרים מזהים מקרים בהם המשתתפים דומים ככל האפשר כאשר הגזע והאתניות הם שונים. באמצעות מבחנים סטטיסטיים, החוקרים עשויים לבחון האם יש הבדל בגזר הדין כאשר הנאשם הוא ממוצא אתני אחד לעומת אחר (Hunt, 2015).

האפליה האפשרית כלפי מיעוטים אינה נעצרת במשטרה והיא מצויה גם בתהליך המשפטי. כך למשל, בעוד שמערכות משפט היו רוצות להאמין כי הצדק הוא עיוור, מחקרים מוצאים כי בקרב המושבעים, קיימת הטיה תרבותית בארצות הברית, במיוחד כלפי נאשמים ממוצא אפרו-אמריקני (Cohn, Bucolo, Pride, & Sommers, 2009). מחקרים מוצאים כי ההטיה באה לידי ביטוי במספר הנאשמים השייכים לתרבות זו, וגם בחומרת העונש אותו הם מקבלים והם אף בעלי סיכוי גדול יותר לקבל עונש מוות (Cohn et al., 2009).